

Sygn. akt IV U 139/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Katarzyna Antoniak
Protokolant	sekr. sądowy Monika Świątek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 września 2016 r. w S.

odwołania R. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 22 stycznia 2016 r. Nr (...)

w sprawie R. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do świadczenia przedemerytalnego

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala prawo R. K. do świadczenia przedemerytalnego od dnia 27 listopada 2015 roku.

Sygn. akt IV U 139/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 22 stycznia 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art.2 ust.1 pkt 5 oraz ust.3 pkt 1, 2 i 3 ustawy z 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych odmówił R. K. prawa do świadczenia przedemerytalnego z uwagi na brak 40-letniego okresu uprawniającego do emerytury. Organ rentowy podniósł, że do stażu ubezpieczeniowego nie uwzględniono okresu pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców od 25 czerwca 1972r. do 31 sierpnia 1972r., od 1 lutego 1973r. do 28 lutego 1973r., od 24 czerwca 1973r. do 2 września 1973r. oraz od 22 czerwca 1974r. do 31 sierpnia 1974r., ponieważ w okresach tych, tj. czasie ferii zimowych i wakacji letnich, ubezpieczony odbywał naukę w Techniku Zawodowym w P.. Szkoła ta była oddalona o 100 km od rodzinnego gospodarstwa rolnego, a ubezpieczony w czasie nauki mieszkał na stacji lub w internacie. Tym samym, zdaniem organu rentowego, nie można przyjąć, by doraźna pomoc świadczona przez ubezpieczonego w okresie ferii czy wakacji szkolnych stanowiła stałą pracę w gospodarstwie rolnym, a tylko taka może być zaliczona do stażu ubezpieczeniowego.

Odwołanie od w/w decyzji złożył R. K. wnosząc o jej zmianę i przyznanie mu prawa do świadczenia przedemerytalnego. W uzasadnieniu stanowiska podniósł m.in., że wbrew ustaleniom organu rentowego w spornych okresach pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, wykonując m. in. prace przy żniwach. Ubezpieczony stwierdził, iż pracy tej nie można uznać za pomoc doraźną. Organ rentowy zaliczył bowiem do stażu ubezpieczenia okres krótszy od wakacji, tj.

od 1 kwietnia 1980r. do 2 maja 1980r., kiedy to ubezpieczony również pracował w gospodarstwie rolnym rodziców (odwołanie k.1).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie powołując się na argumenty przytoczone w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy wskazał, iż gospodarstwo rodziców ubezpieczonego miało niewielką powierzchnię. Obejmowało powierzchnię 1,13 ha i nie stanowiło dla rodziny głównego źródła utrzymania, gdyż rodzice ubezpieczonego byli fryzjerami (odpowiedź na odwołanie k.2-5).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczony R. K. w dniu 26 listopada 2015r. wystąpił do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. z wnioskiem o świadczenie przedemerytalne (wniosek o świadczenie przedemerytalne z 26 listopada 2015r. k.1-3 akt o świadczenie przedemerytalne). Na podstawie przedłożonych do wniosku dokumentów organ rentowy ustalił, że do 31 stycznia 2015r., tj. do dnia rozwiązania ostatniej umowy o pracę, co nastąpiło z przyczyn dotyczących zakładu pracy, ubezpieczony udowodnił okres uprawniający do emerytury w wymiarze 39 lat, 8 miesięcy i 8 dni, z czego okresy składkowe wynoszą 38 lat, 7 miesięcy i 20 dni, a okresy nieskładkowe 4 miesiące i 24 dni, a okresy uzupełniające z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym 7 miesięcy i 24 dni. Rozpatrując uprawnienia do świadczenia przedemerytalnego organ rentowy nie uwzględnił okresów pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców od 25 czerwca 1972r. do 31 sierpnia 1972r., od 1 lutego 1973r. do 28 lutego 1973r., od 24 czerwca 1973r. do 2 września 1973r. oraz od 22 czerwca 1974r. do 31 sierpnia 1974r. z uwagi na to, że ubezpieczony pobierał wówczas naukę w oddalonym o 100 km od tego gospodarstwa rolnego w Techniku Zawodowym w P. i mieszkał na stacji lub w internacie, a jego praca w gospodarstwie rolnym stanowiła jedynie doraźną pomoc. Wskazując na powyższe decyzją z 22 stycznia 2016r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia przedemerytalnego (decyzja z 22 stycznia 2016r. k.22 akt o świadczenie przedemerytalne).

Ubezpieczony w okresie od 1 października 2001r. do 31 stycznia 2015r. był zatrudniony w (...) S. A. w W.. Ten stosunek pracy ustał na skutek wypowiedzenia przez pracodawcę z przyczyn nie dotyczących pracownika (świadczenie pracy z 2 lutego 2015r. k.11 akt o świadczenie przedemerytalne). Od 4 lutego 2015r. ubezpieczony zarejestrowany jest jako osoba bezrobotna, obecnie bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, który pobierał przez 180 dni w okresie od 4 lutego 2015r. do 2 sierpnia 2015r. Od chwili zarejestrowania ubezpieczony nie odmówił propozycji pracy (zaświadczenie Powiatowego Urzędu Pracy w S. z 20 listopada 2015r. k.12 akt o świadczenie przedemerytalne).

Ubezpieczony urodził się w dniu (...) w K. L.. Jego rodzice, Z. i E. małżonkowie K. w spornym okresie od czerwca 1972r. do sierpnia 1974r. byli posiadaczami gospodarstwa rolnego położonego na obrzeżach K. L. w miejscowości K.-A. o powierzchni 1,13 ha. Na posiadanych gruntach rodzice ubezpieczonego uprawiali zboże oraz ziemniaki. W gospodarstwie hodowana była trzoda chlewna w ilości około 3-4 sztuk jednocześnie. Gospodarstwo to było w niewielkim stopniu zmechanizowane. W tym czasie rodzice ubezpieczonego prowadzili ponadto na parterze swojego w domu zakład fryzjerski, w którym oboje obsługiwali klientów. W latach szkolnych 1970-1975 ubezpieczony uczęszczał do Technikum Zawodowego w P. (świadczenie ukończenia Technikum Zawodowego w P. z dnia 30 maja 1975r. k. 18 akt o świadczenie przedemerytalne). W związku z podjęciem nauki w tej szkole, ubezpieczony w trakcie przywołanych lat szkolnych mieszkał na stacji lub w internacie. W okresie wakacji letnich w tym czasie, tj. precyzyjnej od 25 czerwca 1972r. do 31 sierpnia 1972r., od 24 czerwca 1973r. do 2 września 1973r. oraz od 22 czerwca 1974r. do 31 sierpnia 1974r. ubezpieczony przebywał w domu w K. L. i pomagał rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Do zadań ubezpieczonego należało wykonywane prace polowych oraz prace przy tzw. obrzędku zwierząt. Ubezpieczony ręcznie kosił zboża, zbierał je oraz młócił jak również brał udział w wykopkach. Obowiązki te zajmowały ubezpieczonemu od 4 do 6 godzin dziennie. Oprócz tego ubezpieczony wykonywał inne zadania związane z pracą w gospodarstwie np. jeździł na targ w celu sprzedaży trzody chlewnej, woził zboże do młyna. Dochody ze sprzedaży płodów rolnych i zwierząt zasilaly budżet domowy. Ubezpieczony ma dwóch braci, młodszych kolejno o 1,5 roku oraz 3 lata. Ubezpieczony, z racji wieku, z trójki synów małżonków K. najwięcej pomagał w gospodarstwie rolnym (zeznania świadków: T. B. k.13v – nagranie od minuty 14 do 21 i K. B. k.14 – nagranie od minuty 21 do 27 oraz zeznania ubezpieczonego k.13-13v- nagranie od minuty 1 do 11 i k.14 - nagranie od minuty 28 do 31).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie R. K. podlegało uwzględnieniu.

Zgodnie z art.2 ust.1 pkt 5 ustawy 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych (t. j. Dz. U. z 2013 r. poz. 170) prawo do świadczenia przedemerytalnego przysługuje osobie, która do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, w rozumieniu przepisów ustawy z 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku, w którym była zatrudniona przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy, posiada okres uprawniający do emerytury, wynoszący co najmniej 40 lat dla mężczyzn. Ponadto, jak stanowi dalej ustęp 3 wskazanego przepisu świadczenie przedemerytalne przysługuje osobie określonej w ustępie 1 po upływie co najmniej 180 dni pobierania zasiłku dla bezrobotnych, o którym mowa w ustawie o promocji zatrudnienia, jeżeli osoba ta spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nadal jest zarejestrowana jako bezrobotna,
- 2) w okresie pobierania zasiłku dla bezrobotnych, nie odmówiła bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, w rozumieniu ustawy o promocji zatrudnienia, albo zatrudnienia w ramach prac interwencyjnych lub robót publicznych,
- 3) złoży wniosek o przyznanie świadczenia przedemerytalnego w terminie nieprzekraczającym 30 dni od dnia wydania przez powiatowy urząd pracy dokumentu poświadczającego 180 dniowy okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych.

Rozstrzygnięcie sprawy wymagało zbadania czy ubezpieczony do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, tj. do 31 stycznia 2015r. posiada okres uprawniający do emerytury wynoszący co najmniej 40 lat. Poza sporem pozostaje bowiem, że ubezpieczony spełnia pozostałe wymienione wyżej przesłanki nabycia świadczenia przedemerytalnego. Jak wynika z zaskarżonej decyzji organ rentowy uznał za udowodniony przez ubezpieczonego do dnia rozwiązania stosunku pracy okres składkowy i nieskładkowy uzupełniony okresem pracy w gospodarstwie rolnym w wymiarze 39 lat, 8 miesięcy i 8 dni. Rozstrzygnięcie sprawy wymagało zatem zbadania, czy do okresu ubezpieczenia zaliczyć należy okresy pracy ubezpieczonego w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie wakacji trwających: od 25 czerwca 1972r. do 31 sierpnia 1972r., od 24 czerwca 1973r. do 2 września 1973r. oraz od 22 czerwca 1974r. do 31 sierpnia 1974r. Organ rentowy odmówił zaliczenia tych okresów argumentując, iż doraźna pomoc świadczona przez ubezpieczonego w okresie ferii czy wakacji szkolnych nie może być uznana za stałą pracę w gospodarstwie rolnym.

Analizując dokonane w sprawie ustalenia Sąd doszedł do przekonania, że stanowisko organu rentowego jest niezasadne i nie uwzględnia wszystkich okoliczności sprawy. Bezspornym było, iż we wskazanych wyżej okresach ferii zimowych i wakacji szkolnych ubezpieczony przebywał na terenie gospodarstwa rolnego rodziców i wykonywał czynności składające się na pracę w gospodarstwie rolnym. Spór dotyczył jedynie oceny charakteru tej pracy, a mianowicie ustalenia, czy miała ona stały charakter. W tym miejscu warto przypomnieć, iż orzecznictwo (m.in. Sąd Apelacyjny w Lublinie w wyroku z dnia 12 września 2012r. III AUa 696/12) opowiada się za uznaniem jako okresów składkowych pracy podczas wakacji szkolnych w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16. roku życia, świadczonej przed dniem 1 stycznia 1983 r. w wymiarze przekraczającym połowę pełnego wymiaru czasu pracy. Dla zakwalifikowania takiej pracy jako okresów składkowych wymagany jest, by wykonywanie czynności rolniczych odbywało się zgodnie z warunkami określonymi w definicji legalnej "domownika" z art. 6 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz, by czynności te wykonywane były w wymiarze nie niższym niż połowa ustawowego czasu pracy, tj. minimum 4 godziny dziennie (Kamil Antonów (red.), Bartosz Suchacki, Emerytury i renty z FUS. Emerytury pomostowe. Okresowe emerytury kapitałowe. Komentarz. LEX, 2014 r.). Stała praca w gospodarstwie rolnym polega na gotowości do świadczenia pracy rolniczej na rzecz gospodarstwa osoby bliskiej w wymiarze czasu stosownym do zakładanego przez rolnika prawidłowego jego funkcjonowania (tak m. in. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 26 stycznia 2016 r. III AUa 1452/15).

W świetle zgromadzonych w sprawie dowodów, tj. wiarygodnych zeznań świadków oraz samego ubezpieczonego, nie ulega wątpliwości, że spornych okresach wakacyjnych ubezpieczony przebywał - jako domownik w gospodarstwie rolnym swoich rodziców położonym na obrzeżach K.L. i pracował w przedmiotowym gospodarstwie. Okres ten przypadał na miesiące lipiec i sierpień, a zatem na okres żniw oraz wykopków, który każdorazowo – we wskazanym okresie, kiedy gospodarstwa rolne w Polsce nie były jeszcze należycie zmechanizowane – stanowił okres nasilonych prac polowych. Ubezpieczony przyznał, iż jego rodzice mieli mało maszyn, a prace np. przy żniwach wykonywane były przy użyciu kosy. Wszystkie te okoliczności powodują, że nawet przy stosunkowej niewielkiej, bo nieco przekraczającej 1 ha powierzchni gospodarstwa rolnego małżonków K., prace w gospodarstwie były czasochłonne. Zaznaczyć ponadto należy, iż rodzice ubezpieczonego zajmowali się również hodowlą zwierząt, w związku z czym codziennie istniała konieczność przeprowadzenia, co najmniej dwukrotnie, obrządku, który jednorazowo zajmował około godziny. Dlatego też praca wykonywana przez ubezpieczonego stanowiła istotny wkład w funkcjonowanie rodzinnego gospodarstwa i nie budzi wątpliwości Sądu, iż w spornych okresach świadczona była w wymiarze co najmniej 4 godzin dziennie. Z tego też względu zasługuje na przyznanie jej przymiotu pracy stałej. Za zasadnością powyższej oceny przemawia również fakt, iż rodzice ubezpieczonego pracowali także poza gospodarstwem, w zawodzie fryzjera. A zatem, praca wykonywana przez ubezpieczonego jako najstarszego syna była konieczna – szczególnie w okresie nasilonych prac polowych - do prawidłowego funkcjonowania rodzinnego gospodarstwa. Za wiarygodne uznać należy zeznania świadków, iż z trójki dzieci małżonków K. to ubezpieczony, jako najstarszy, pracował w gospodarstwie rolnym w największym wymiarze.

W tych okolicznościach, skoro ubezpieczony we wskazanych okresach letnich wykonywał pracę w gospodarstwie rolnym w wymiarze przekraczającym 4 godziny dziennie, to okresy te w myśl art.10 ust.1 pkt 3 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, podlegają doliczeniu do okresu wymaganego do emerytury, sprawiając, że ubezpieczony do dnia rozwiązania stosunku pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy legitymuje się 40-letnim okresem ubezpieczenia.

Mając na uwadze całokształt przedstawionych okoliczności na podstawie art.477¹⁴§2 kpc Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił, że R. K. przysługuje prawo do świadczenia przedemerytalnego od 27 listopada 2015r., tj. od dnia następnego po zgłoszeniu wniosku o świadczenie, stosownie do treści art.7 ust.1 ustawy z 30 kwietnia 2004r. o świadczeniach przedemerytalnych.